

OMARĖS IR ODIŠĖS

Seniai seniai, neatmenamais laikais, pasitelkusi magijos galias, karaliavo motina ragana O, kurią gerbė visa žmonija.

Ragana O turėjo dvi dukras – Od ir Om, joms perdavė savo žinias.

Iš dukros Om ir vaikaičės Omos kilo Omarės – mirtingosios, susaistytos su gyvenimu.

Iš dukros Od ir vaikaičės Odi kilo Odišės – nemirtingosios, saugančios mirusiųjų paslaptis.

Kad neprarastų savo galių, Odišės maitinosi jaunųjų Omarių krauju.

Omarės slėpėsi nuo galingųjų Odišių, įsteigė Omarių gentį ir pasirinko gyventi tarp Žemėje įsikūrusių gyvūnų.

Karta iš kartos Odišės persekiojo Omares, kad galėtų gerti jų kraują ir gyventi amžinai.

Ragana O mirė iš skausmo ir liūdesio. Tačiau prieš mirdama metė savo galingąjį skeptrą į Žemės gelmes, kad jis niekam neatitektų, ir išpranašavo išrinktosios, kuri nutrauks raganų karus, atėjimą.

Omarės trokšta, kad vieną dieną O pranašystė išsipildytų ir ateitų išrinktoji. Žvaigždės sako, kad tai įvyks jau netrukus.

TĒVAS

Jokastē gulēja ant zemes, susisukusi ī kamuoliukā, rankomis apglēbusi pilvā. Lijo kaip iš kibiro.

Vyras buvo girtas, labai girtas. Prarado visus pinigus, gautus iš pirklio, kuriam pastaruoju metu dirbo. Net pats nežinojo, ar prisigėrė supratęs, kad liko tuščiomis kišenėmis, ar tai įvyko jau anksčiau ir alkoholis iškrėtė jam negražų pokštą. Buvo tikras tik dėl vieno: dėl visko kalta jo žmona. Ji visada tylėdavo nuleidusi akis, tačiau ne iš kuklumo ar pagarbos, o iš paniekos. Jos tylą buvo lyg spjūvis į veidą. Niekino už tai, kad nesivaldė, kad prarado pinigus, švaistė laiką slampinėdamas iš baro į barą ir iš uosto į uostą. Tai žinojo visa Katapola, visa Graikija. Jokastė save laikė karaliene, deive, nors ir gyveno už kalnų marių, mažoje Graikijos saloje Amorge, Kikladų salyno pakraštyje. Už tų, regis, paklusnių akių slėpėsi nepakenčiama arogancija. Ji nuleis ją ant žemės. Ji nusipelnė šios bausmės. Bet... kodėl ji nerėkė? Kodėl nemaldavo? Kodėl nepripažino savo kaltės ir neatsiprašė? Įniršis vis augo sulig kiekvienu spyriu ir į grindis besismelkiančio kraujo lašu.

Vis dėlto buvo kai kas blogiau už žmoną. Kai kas, kas jį stipriai erzino, kėlė neapsakomą baimę ir visiškai paralyžiavo. Kai kas, į ką nežinojo, kaip tinkamai reaguoti. Tai buvo dukros akys.

Būtent tą akimirką, pajutęs nugarą išpylusį šaltą prakaitą, suprato, kad JI jį stebi. Atsisuko ir ją pamatė. Ji buvo ten, už durų, įsmeigusi neapykantos kupiną žvilgsnį. Jos nedidelės pilkos akys atrodė kur kas grėsmingiau už Jokastės.

Dukrai buvo ketveri, tačiau ji nepriminė mažos mergaitės. Kartą tai pripažino ir Jokastė. „Niekada nebuvai maža mergaitė“, – pasakė.

Tą naktį, kaip ir daugelį kitų, mažoji pro durų plyšį tyliai stebėjo nemalonią sceną.

– Nežiūrėk į mane! Sakau, nežiūrėk!

Nė kiek nepabūgusi, mergaitė ir toliau įdėmiai stebėjo. Jos drąsa jį trikdė.

– Marš iš čia! Dabar pat!

Užuot paklususi mergaitė primerkė akis ir įsistebeilijo į koją – tą pačią koją, kuria jis spardė jos mamą. Tada jis suprato, kad negali jos pajudinti, kad ji nejuda, lyg būtų paralyžiuota.

– Nebežiūrėk į mane!

Ką nors sakyti buvo beprasmiška. Juk jau seniai pastebėjo, kad mergaitė neklauso nurodymų. Vos tik jai pasirodžius, jį apėmė baimė. Reikėjo paskandinti ją vos gimusią, štai ką reikėjo padaryti. Tačiau Jokastė nė akimirkos jos nepaliko vienos ir skyrė jai visą savo meilę – meilę, kurios niekada neskyrė jam, savo vyrui. Dabar jau per vėlu. Vienintelis dalykas jo galioje buvo įtikėti, kad ši siaubinga mergaitė nėra jo dukra ir kad jis niekada neįsimylėjo

Jokastės. Ji jį apsuoko, apgavo ir privertė manyti, kad vaikas jo. Tačiau jis niekada su jomis neturėjo nieko bendra.

– Aš išvyksiu toli, labai toli, o jūs mirsit badu!

Į rankas paėmė savo ryšulį, tą patį, su kuriuo atkeliavo prieš mėnesį, ir pasuko link durų, nors ir visai nenorėjo pro jas išeiti. Ką jis daro?

– Sudie visiems laikams!

Tačiau, tačiau... tai buvo tik vaidinimas, vienas iš tų dalykų, apie kuriuos nuolat kalbi, bet niekada nepadarei. Vis dėlto tai vyko iš tikrųjų. Jo kūnas jam diktavo žingsnius, o iš lūpų ėjo žodžiai, kurių nenorėjo sakyti.

– Daugiau niekada apie mane nieko neišgirsite ir būsite vargšės be vyro ir be tėvo!

Mergaitė buvo abejinga. Netgi galėjo atrodyti, kad iš jo juokiasi.

– Vargšė našlė ir vargšė našlaitė! – suriko jau gatvėje.

Prieangyje pasirodė vaiduoklį primenantis mergaitės siluetas. Nebuvo ašarų, nebuvo kaltės pripažinimo, nebuvo „tėti, atleisk man“. Tai vedė jį iš proto.

– Ragana! Esi ragana kaip ir tavo mama!

Demetra uždarė duris ir panoro, kad jos tėvas bei visi kiti savo žmonas mušantys vyrai paskęstų jūroje.

MADELIJA

Madelija trečią kartą pakėlė galvą ir pažvelgė į skrendančius varnėnus. Jų hipnotizuojantis šokis Choros, mažos Graikijos Amorgo salos sostinės, danguje buvo įspėjimas, kad netrukus įvyks kažkas negirdėta. Jie niekada neskraidydavo virš salos prieš žiemą. O štai dabar, baigiantis rudeniui, čia šoka savo neįtikėtinai choreografijas. Kodėl jie atskrido taip anksti? Ką nori pranešti? Galbūt salos gyventojų tai nenustebino, tačiau Madelija pakankamai ilgai gyveno, kad žinotų, jog gamta – kaip atversta knyga, prašanti būti skaitoma.

Nė sekundės nedvejojusi, ji paėmė peilį, patraukė link vištų aptvaro, sugavo juodą gaidį ir padėjo jį ant pušies rąsto. Gerai užsimojusi nukirto galvą ir, nešvaistydama nė akimirkos, perskrodė, kad išlietų kraują ir perskaitytų žarnas.

Iš tiesų gamta kalbėjo. Ten buvo atsakymas į jos klausimą. Drebančiomis rankomis atskyrė vidurius ir apčiuopė antrą širdį; ši vis dar silpnai plakė. Ženklas patvirtino jos įtarimus ir sukėlė nerimą.

– Madelija, – išgirdusi balsą, pašoko.

Tai buvo mažoji Demetra, pribuvėjos Jokastės dukra. Žiūrėjo į ją pilkomis akimis, kurios, atrodė, permato viską. Ji priėjo taip tyliai, kad Madelija jos neišgirdo. Paskubomis paslėpė peilį už nugaros. Kodėl ši mergaičiukė taip ją trikdo? Kodėl turėjo slėpti tokį paprastą dalyką, kaip gaidžio aukojimas?

– Kas nutiko, mažoji?

Išvydusi žvilgančias mergaitės akis sunerimo, kad nutiko blogiausia, tai, ko bijojo pastaruosius kelis mėnesius. Sugrįžo Petras.

Nuo tada, kai Petras, tėvas, vieną naktį dingo, nieko apie jį nežinojo. Niekada apie jį nekalbėjo. Jokastė užgniaužė jo vardą ir prisiminimus apie jį, lyg jis niekada nebūtų egzistavęs. Dukrai Demetrai netgi davė savo pačios pavardę – Cinulė. Neverkė, kai Petro kolegos jai atnešė jo kepurę prisiekinėdami, kad jis nugrimzdo jūroje per didelę audrą. Manydami, kad jis nuskendo, atidavė jai paskutinį jo atlyginimą, nors be lavono buvo sunku tuo patikėti. Vis dėlto valdžios institucijos reikalus apsunkino. Pagal įstatymus ji nebuvo našlė – turėjo laukti septynerius metus, kol situacija susitvarkys. Demetra taip pat neišliejo nė ašaros dėl dingusio tėvo. Vieną dieną ji prisipažino, kad jo nemylėjo, nes jis mušdavo jos mamą, niekada nesielgė kaip tėvas. Tačiau labai tyliai buvo prasitarusi, kad bijo jo sugrįžimo ir kartais jį sapnuoja. Madelija pašiurpo pagalvojusi, kiek daug moterų slapčia meldžia, kad jų vyrai mirtų, ir mieliau rinktųsi vienatvę ir tuščią lovą. Petras prigėrė, nežinodamas, kad jam išvykus jo žmona Jokastė laukėsi.

– Mano mama prašė, kad tau pasakyčiau, jog jai skauda.

Madelija greitai suprato: Petras čia niekuo dėtas. Jokastei prasi-
dėjo sąrėmiai, tačiau kažkas buvo ne taip. Pati būdama pribuvėja,
neprašytų kitų pagalbos, jei nenujaustų, kad yra komplikacijų.

– Ar jau seniai prasidėjo?

– Šiąnakt prabudo verkdamas.

Madelija suprato, kad Jokastei tikrai reikia jos pagalbos.

– Jis turi dvi širdis, – nuovokiai pasakė Demetra.

Palenkė galvą link jos ir įdėmiai stebėjo paskutinius gaidžio
gargaliavimus.

Madelija šluoste nuvalė nuo peilio kraują. Greitai sudėjo paukš-
čio palaikus į krepšį.

– Imk, nunešk savo mamai, sultinys jai padės.

Nė kiek nesutrikusi, mergaitė nusekė ją į trobelės vidų, tarsi še-
šėlis atkartodama Madelijos judesius. Apsimesdama jos nepaste-
binti, Madelija atidžiai rinko vaistus ir įrankius gimdymui. Tačiau
mergaitės esatis buvo per daug akivaizdi. Nors buvo maža, užėmė
daug erdvės. Madelija jautėsi stebima. Penkerių metų mergaitė
glostė lininę sidabro inicialais rankomis apsiuvinėtą staltiesę.

– Man patinka tavo namai, čia švaru ir kvepia jazminais bei
obuoliais.

Madelija, susisukusi tvarkingą kuodą ir plonas rankas pasipuo-
šusi brangakmeniais, nusišypsojo dėl tokio mergaitės įžvalgumo.

– Išalkai? – paklausė siūlydama šviežiai iškeptos duonos.

Demetra šypsodamasi ją paėmė. Madelija garsėjo savo gami-
namais *tsoureki*¹, ir ne veltui – tai buvo pati gardžiausia ir kvap-
niausia duona visoje Choroje ir tikriausiai net visoje Graikijoje.

¹ *Tsoureki* – saldi graikiška duona. (Čia ir toliau – vertėjos pastabos.)

– Kodėl jis turi dvi širdis? – kramtydama duoną, mašliai pa-
klausė Demetra.

Madelija pašiurpo.

– Kartais taip būna.

– Kodėl?

Madelija sustingo.

– Tu man pasakyk. Kaip manai, kodėl?

Demetra įkvėpė, pagūžčiojo pečiais ir sušnibždėjo:

– Motina gamta nori mums kažką pranešti.

Madelija sutiko leisdama suprasti, kad pokalbis baigtas.

– Būtent, – pritarė uždarydama trobelės duris ir traukdama
link kaimo.

Demetra skubiai ją nusekė.

– Kaip skraidantys varnėnai? – sušuko eidama už jos.

Madelija ėmė kažką nujauti, tačiau nesustojo. Buvo ne laikas.
Jokastei grėsė pavojus ir jos reikėjo.

– Paskubėkime, – sumurmėjo.

Madelija gyveno Choros pakraštyje, netoli alyvmedžių lauko,
kuris priklausė Hozoviotisos vienuolynui. Prižiūrėjo vienuolyno
vištidę ir nedidelį sodą. Jai leido ten gyventi su sąlyga, kad geriau-
sius kiaušinius atiduos vienuoliams ir palaikys švarą koplyčioje
šalia jūros. Likusį laiką leisdavo rinkdama augalus – jų šaknis,
lapus ir stiebelius. Juos laikė keraminiuose indeliuose ant gražių
lentynų. Iš augalų darydavo tepalus, sirupus bei gėrimus, paskui
juos už gerą kainą parduodavo kaimo gyventojams.

Atidarydama namų duris, Demetra suraukė antakius. Viduje
buvo tylu ir tamsu. Prastas ženklas.

– Jokaste? – išsigandusi pašaukė Madelija.

Demetra ją surado.

– Mama! – sušuko šokdama link jos.

Ji gulėjo ant žemės savo miegamajame. Veidas buvo išbalęs, o akys drumzlinos. Ji tyliai dejavo, tačiau dar buvo galima apčiuopti pulsą. Madelija nešvaistė nė akimirkos.

– Padėk man! Atnešk švarių rankšluosčių ir užvirk vandens, – nurodė.

Leisdama jai toliau gulėti ant žemės, Madelija atlaisvino jos drabužius, po kojomis padėjo pagalvę ir riešus įtrynė alkoholiu.

Jokastė atsipeikėjo ir sugriežė dantimis, bandydama iškęsti stiprius sąrėmius.

– Šį kartą man nepavyks, Madelija.

– Žinoma, kad pavyks, – padrašino, pernellyg neįtikinédama.

Subtilaus grožio Jokastė buvo trapi. Daili moteris, siekianti savo rankomis ir su savo, kaip pribuvėjos, žiniomis viena išgyventi saloje. Madelija nerimavo, kad ji gali palūžti kaip gležnas augalo stiebelis. Per daug sunkumų, per daug nelaimių. Ji neturėjo Demetros stiprybės – mergaitė iš prigimties žiūrėjo savo likimui į akis kaip tvirtas jautis. O štai Jokastė slėpėsi už baimės šešėlio, kuris buvo užtemdęs jos akis.

Gimdymas buvo ilgas ir skausmingas. Po ilgų kančios valandų išvargusiai Jokastei pavyko pagimdyti pamėlynavusią mergaitę be pulso ir su triskart aplink kakliuką apsvijusia virkštele. Madelija skaudančia širdimi paėmė ją į rankas ir, nieko nesakydama, apžiūrėjo. Gyvybės ženklų nebuvo.

Plekšnodama per užpakaliuką ir trindama mažą kūnelį, Madelija pajuto į nugarą įsmeigtas pilkas Demetros akis.

– Gyvas? – tyliai sumurmėjo Jokastė, neišgirdusi kūdikio verksmo.

Tyla viską pasakė. Jokastė suvaitojo.

Madelija, laikydama gležną kūnelį rankose, prisiartino prie jos ir pabučiavo į kaktą norėdama paguosti.

– Apgailestauju, Jokaste. Tai mergaitė.

Demetra girdėjo mamos raudojimą ir gniaužė mažus kumščius iš bejėgiškumo. Prislėgta Madelija nukirpo virkštelę, jungusią mamą ir dukrą, ir įvyniojo mažulytį lavonėlį į rankšluostį.

– Nunešk ją į kitą kambarį, – paprašė Demetros.

Paskui patarė pamiršti apie mirusią naujagimę ir rūpintis gyva motina. Jokastė prarado per daug kraujo, reikėjo jai padėti išstumti placentą ir sustabdyti kraujavimą.

Po pusvalandžio senoji žolininkė suvirpėjo išgirdusi verksmą. Negalėjo patikėti.

Penkerių metų Demetra, rimtoji Jokastės dukra, toji, kuri viską stebėjo ir nuolat klausinėdavo, išniro priešais ją laikydama rankose putlų ir išraudusį kūdikį, kuris iš visų plaučių verkė prašydamas valgyti.

– Bet... – negalėdama patikėti sumikčiojo.

– Nori valgyti, – parciškė Demetra.

Ji pati priglaudė kūdikį prie mamos krūtinės ir padėjo įdėti spenelį į burną. Mažylė ėmė įnirtingai žįsti. Jokastės užmerktos akys iškart prasimerkė.

– Ji vardu Kriselda, – nusišypsojo Demetra.

Jokastė neprieštaravo dėl parinkto vardo ir nenorėjo nieko žinoti apie jos keistą atgimimą. Jos reikėjo Kriseldai, naujagimei dukrai. Tai suteikė jėgų Jokastei gyventi ir atsigauti. Viltimi nušvitusiais skruostais ji priėmė magiją nepriekaištaudama, vengdama nepatogių klausimų.

Vis dėlto Madelijai to nebuvo gana. Kol Jokastė žindė išalkusį kūdikį, ji paėmė Demetrai už rankos ir nusivedė į virtuvę.

– Kaip tai padarei? – paklausė atsiklaupusi priešais ją. – Maniau, kad ji mirusi.

– Nuo kaklo nuėmiau virkštelę ir glosčiau rankomis.

Madelijos šis paaiškinimas neįtikino. Mergaitė buvo be gyvybės ženklų, be pulso, neįmanoma, kad paprastas paglostymas...

– Kur ją glostei? – neatlyžo.

Demetra, pasijutusi tardoma, pagūžčiojo pečiais.

– Kur vedė rankos? – Madelijai kilo nuojauta. – Užmerkei akis?

Demetra susigėdusi prisipažino, kad taip.

– Ar blogai padariau?

Madeliją pajuto: Demetra išsigando pamaniusi, kad pasielgė ne teisingai. Tai buvo refleksas – mergaitė nežinojo, ar suaugusiesiems priimtina tai, ką ji geba daryti. Nujautė Jokastės pasipiktinimą, kitų vaikų įžeidimus, kitų motinų priekaištus... Meiliai ją apkabino.

– Pasielgei gerai, mieloji. Padarei tai, ką ir turėjai padaryti.

Pastebėjo, kaip mergaitė patenkinta atsiduso ir kaip visada įsitempęs jos kūnelis atsipalaidavo.

– Parodyk man savo rankas.

Apžiūrėjo jas taip pat įdėmiai, kaip apžiūrinėdavo savo renkas žoleles. Ilgais pirštais perbraukė per gyvenimo liniją delne ir

paprašė Demetros užmerkti akis ir paglostyti jai veidą. Mergaitės rankelės sustojo ant kairiojo žandikaulio, tiesiai virš krūminio danties, kurį jai jau kelias dienas skaudėjo. Dėl švelnių masažinių judesių skausmas bemat atlėjo. Madelija sušuko ir panorė suimti magiškas mergaitės rankas.

– Tu turi dovaną!

Išsigandusi Demetra jas paslėpė už nugaros, įsitikinusi, kad pasielgė negerai.

Madelijai viskas ėmė aiškėti. Ji žinojo, kad tai kažkas neįprasto, ir bandė tai paaiškinti.

– Tai dovana, talentas, kurį turi nedaug žmonių. Tavo rankos gydo ir išgelbėjo tavo sesei gyvybę. Gali padėti savo mamai atsigauti.

Demetros akyse išsižiebė nuovokumo kibirkštis.

– Ir jai nebeskaudės?

Vis dar atsiminė širdį plėšiančius jos riksmus.

– Tikrai skaudės kur kas mažiau. Pabandyk.

Drebėdama iš jaudulio, Demetra leido savo rankoms slinkti per suglebusį motinos kūną. Netardama nė žodžio, Jokastė atsidavė mergaitės neryžtingiems judesiams. Jos rankos atpažino, nustatė ir pašalino skausmą. Sustabdė kraujavimą, užgydė įplyšusius audinius, numalšino uždegimą. Jokastė negalėjo atsistebėti, bet iš baimės tylėjo.

– Ak, Demetra, turi dovaną...

– Kas tai?

– Labai ypatingas dalykas... ir labai pavojingas. Negali niekam apie tai pasakoti.

Madelija nesutiko.

– Ji išgelbėjo savo sesers ir tavo gyvybę. Nesakyk, kad tai labai pavojinga.

– Juk supranti mane, Madelija, – nuliūdo Jokastė. – Nenoriu, kad kentėtų tai, ką teko kęsti man. Jai tik penkeri.

– Būtent. Įsivaizduoji, ką ji galės padaryti suaugusi?

Jokastė atsiduso pagalvojusi apie mirtį. Jei Demetra gali uždėti rankas ir atgaivinti, baigsis visos jos problemos.

Jokastė caktelėjo liežuvii.

– Bet apie ją kalbės, badys pirštais. Nenoriu, kad būtų dėmesio centre.

– Ją gerbs, Jokaste, visi gerbia tuos, kurie turi dovanas, ir neklausinėja, tiesiog dėkoja už gyvenimą.

Jokastė blaškėsi tarp baimės ir noro.

– Jei neišmokysime, kaip tuo naudotis, ji praras galimybę padėti ir įvaldyti šį gebėjimą, – tęsė Madelija.

– Tačiau ji bus gyva, Madelija. Man atrodo, to gana.

Madelija buvo atkakli.

– Niekas neuždavinėja klausimų stebuklo akivaizdoje. Jį priima ir tiek.

Jokastė dvejojo.

– Demetra tau gali padėti, su ja turėsi viską, ko reikia, – neatlyžo.

Jokastė stebėjo ant savo krūtinės miegančią Kriseldą, iš kurios burnytės varvėjo pienas, o veidukas buvo laimingas. Ji matė daug mirštančių kūdikių, įnirtingai kovojo dėl jų motinų gyvybių ir daugeliu atvejų turėjo pasiduoti. Madelija buvo teisi, sėkmingas gimimas neturėtų kelti jokių klausimų. O kai vaikelis miršta,

visi kaltina pribuvėją. Padedamai Demetros, jai nereikėtų bijoti mirties, pikty tėvų, smerkiančių mamų, pagiežingų močiucių. Nustotų ja abejoti ir badyti pirštais. Įgytų reputaciją...

Madelija pateikė paskutinį pasiūlymą:

– Aš ja pasirūpinsiu, Jokaste, ją mokysiu. Tu tiesiog veskis ją kartu į gimdymus.

Madelija tai pasiūlė įsitikinusi, neabejodama, kad atsivers naujas kelias. Nė kiek nedvejodama, nusprendė, kad Demetra nuo šiol bus jos mokinė, jos parankinė.

Žinoma! Juk tai ir buvo ženklas...

Varnėnų skrydis, dvi širdys – Demetros išskirtinumas. Jausmingai į ją žvilgtelėjo ir atsiduso. Demetra buvo tai, ko laukė, priežastis, dėl kurios gyveno ir dėl kurios kasryt atsikeldavo patekėjus saulei. Tai supratusi, nusišypsojo. Ir kaip ji iki šiol nepastebėjo to, kas buvo tiesiai jai prieš nosį. Demetra saugojo Omarių viltį, o galbūt ir išrinktosios sėklą. Demetra užpildys tuštumą ir įprasmins jos dienas.

Iškilingai uždėjo rankas jai ant galvytės.

– Demetra, esi stipri ir jaučiu, kad... privalau tave išmokyti daug dalykų. Būsiu tavo mokytoja.

Demetra atsidėjo ypatingu blizgesiu akyse. Labiausiai gyvenime ji troško mokytis.

Jokastė pagarbiai žvelgė į savo vyresniąją dukterį. Demetra kėlė pagarbą – niekada nepriminė mergaitės.

– Tu sprendi, Demetra. Tai tavo dovana.

Demetra išdidžiai išpūtė krūtinę ir tvirtai sutiko.

OMARĖS IR ODIŠĖS

Seniai seniai, neatmenamais laikais, pasitelkusi magijos galias, karaliavo motina ragana O, kurią gerbė visa žmonija.

Ragana O turėjo dvi dukras – Od ir Om, joms perdavė savo žinias.

Iš dukros Om ir vaikaičės Omos kilo Omarės – mirtingosios, susaistytos su gyvenimu.

Iš dukros Od ir vaikaičės Odi kilo Odišės – nemirtingosios, saugančios mirusiųjų paslaptis.

Kad neprarastų savo galių, Odišės maitinosi jaunųjų Omarių krauju.

Omarės slėpėsi nuo galingųjų Odišių, įsteigė Omarių gentį ir pasirinko gyventi tarp Žemėje įsikūrusių gyvūnų.

Karta iš kartos Odišės persekiojo Omares, kad galėtų gerti jų kraują ir gyventi amžinai.

Ragana O mirė iš skausmo ir liūdesio. Tačiau prieš mirdama metė savo galingąjį skeptrą į Žemės gelmes, kad jis niekam neatitektų, ir išpranašavo išrinktosios, kuri nutrauks raganų karus, atėjimą.

Omarės trokšta, kad vieną dieną O pranašystė išsipildytų ir ateitų išrinktoji. Žvaigždės sako, kad tai įvyks jau netrukus.

TĒVAS

Jokastē gulēja ant zemes, susisukusi į kamuoliuką, rankomis apglėbusi pilvą. Lijo kaip iš kibiro.

Vyras buvo girtas, labai girtas. Prarado visus pinigus, gautus iš pirklio, kuriam pastaruoju metu dirbo. Net pats nežinojo, ar prisigėrė supratęs, kad liko tuščiomis kišenėmis, ar tai įvyko jau anksčiau ir alkoholis iškrėtė jam negražų pokštą. Buvo tikras tik dėl vieno: dėl visko kalta jo žmona. Ji visada tylėdavo nuleidusi akis, tačiau ne iš kuklumo ar pagarbos, o iš paniekos. Jos tylą buvo lyg spjūvis į veidą. Niekino už tai, kad nesivaldė, kad prarado pinigus, švaistė laiką slampinėdamas iš baro į barą ir iš uosto į uostą. Tai žinojo visa Katapola, visa Graikija. Jokastė save laikė karaliene, deive, nors ir gyveno už kalnų marių, mažoje Graikijos saloje Amorge, Kikladų salyno pakraštyje. Už tų, regis, paklusnių akių slėpėsi nepakenčiama arogancija. Jis nuleis ją ant žemės. Ji nusipelnė šios bausmės. Bet... kodėl ji nerėkė? Kodėl nemaldavo? Kodėl nepripažino savo kaltės ir neatsiprašė? Įniršis vis augo sulig kiekvienu spyriu ir į grindis besismelkiančio kraujo lašu.

Vis dėlto buvo kai kas blogiau už žmoną. Kai kas, kas jį stipriai erzino, kėlė neapsakomą baimę ir visiškai paralyžiavo. Kai kas, į ką nežinojo, kaip tinkamai reaguoti. Tai buvo dukros akys.

Būtent tą akimirką, pajutęs nugarą išpylusį šaltą prakaitą, suprato, kad JI jį stebi. Atsisuko ir ją pamatė. Ji buvo ten, už durų, įsmeigusi neapykantos kupiną žvilgsnį. Jos nedidelės pilkos akys atrodė kur kas grėsmingiau už Jokastės.

Dukrai buvo ketveri, tačiau ji nepriminė mažos mergaitės. Kartą tai pripažino ir Jokastė. „Niekada nebuvai maža mergaitė“, – pasakė.

Tą naktį, kaip ir daugelį kitų, mažoji pro durų plyšį tyliai stebėjo nemalonią sceną.

– Nežiūrėk į mane! Sakau, nežiūrėk!

Nė kiek nepabūgusi, mergaitė ir toliau įdėmiai stebėjo. Jos drąsa jį trikdė.

– Marš iš čia! Dabar pat!

Užuot paklususi mergaitė primerkė akis ir įsistebeilijo į koją – tą pačią koją, kuria jis spardė jos mamą. Tada jis suprato, kad negali jos pajudinti, kad ji nejuda, lyg būtų paralyžiuota.

– Nebežiūrėk į mane!

Ką nors sakyti buvo beprasmiška. Juk jau seniai pastebėjo, kad mergaitė neklauso nurodymų. Vos tik jai pasirodžius, jį apėmė baimė. Reikėjo paskandinti ją vos gimusią, štai ką reikėjo padaryti. Tačiau Jokastė nė akimirkos jos nepaliko vienos ir skyrė jai visą savo meilę – meilę, kurios niekada neskyrė jam, savo vyrui. Dabar jau per vėlu. Vienintelis dalykas jo galioje buvo įtikėti, kad ši siaubinga mergaitė nėra jo dukra ir kad jis niekada neįsimylėjo

Jokastės. Ji jį apsuoko, apgavo ir privertė manyti, kad vaikas jo. Tačiau jis niekada su jomis neturėjo nieko bendra.

– Aš išvyksiu toli, labai toli, o jūs mirsit badu!

Į rankas paėmė savo ryšulį, tą patį, su kuriuo atkeliavo prieš mėnesį, ir pasuko link durų, nors ir visai nenorėjo pro jas išeiti. Ką jis daro?

– Sudie visiems laikams!

Tačiau, tačiau... tai buvo tik vaidinimas, vienas iš tų dalykų, apie kuriuos nuolat kalbi, bet niekada nepadarai. Vis dėlto tai vyko iš tikrųjų. Jo kūnas jam diktavo žingsnius, o iš lūpų ėjo žodžiai, kurių nenorėjo sakyti.

– Daugiau niekada apie mane nieko neišgirsite ir būsite vargšės be vyro ir be tėvo!

Mergaitė buvo abejinga. Netgi galėjo atrodyti, kad iš jo juokiasi.

– Vargšė našlė ir vargšė našlaitė! – suriko jau gatvėje.

Prieangyje pasirodė vaiduoklį primenantis mergaitės siluetas. Nebuvo ašarų, nebuvo kaltės pripažinimo, nebuvo „tėti, atleisk man“. Tai vedė jį iš proto.

– Ragana! Esi ragana kaip ir tavo mama!

Demetra uždarė duris ir panoro, kad jos tėvas bei visi kiti savo žmonas mušantys vyrai paskęstų jūroje.

MADELIJA

Madelija trečią kartą pakėlė galvą ir pažvelgė į skrendančius varnėnus. Jų hipnotizuojantis šokis Choros, mažos Graikijos Amorgo salos sostinės, danguje buvo įspėjimas, kad netrukus įvyks kažkas negirdėta. Jie niekada neskraidydavo virš salos prieš žiemą. O štai dabar, baigiantis rudeniui, čia šoka savo neįtikėtinas choreografijas. Kodėl jie atskrido taip anksti? Ką nori pranešti? Galbūt salos gyventojų tai nenustebino, tačiau Madelija pakankamai ilgai gyveno, kad žinotų, jog gamta – kaip atversta knyga, prašanti būti skaitoma.

Nė sekundės nedvejojusi, ji paėmė peilį, patraukė link vištų aptvaro, sugavo juodą gaidį ir padėjo jį ant pušies rąsto. Gerai užsimojusi nukirto galvą ir, nešvaistydama nė akimirkos, perskrodė, kad išlietų kraują ir perskaitytų žarnas.

Iš tiesų gamta kalbėjo. Ten buvo atsakymas į jos klausimą. Drebančiomis rankomis atskyrė vidurius ir apčiuopė antrą širdį; ši vis dar silpnai plakė. Ženklas patvirtino jos įtarimus ir sukėlė nerimą.

– Madelija, – išgirdusi balsą, pašoko.

Tai buvo mažoji Demetra, pribuvėjos Jokastės dukra. Žiūrėjo į ją pilkomis akimis, kurios, atrodė, permato viską. Ji priėjo taip tyliai, kad Madelija jos neišgirdo. Paskubomis paslėpė peilį už nugaros. Kodėl ši mergaičiukė taip ją trikdo? Kodėl turėjo slėpti tokį paprastą dalyką, kaip gaidžio aukojimas?

– Kas nutiko, mažoji?

Išvydusi žvilgančias mergaitės akis sunerimo, kad nutiko blogiausia, tai, ko bijojo pastaruosius kelis mėnesius. Sugrįžo Petras.

Nuo tada, kai Petras, tėvas, vieną naktį dingo, nieko apie jį nežinojo. Niekada apie jį nekalbėjo. Jokastė užgniaužė jo vardą ir prisiminimus apie jį, lyg jis niekada nebūtų egzistavęs. Dukrai Demetrai netgi davė savo pačios pavardę – Cinulė. Neverkė, kai Petro kolegos jai atnešė jo kepurę prisiekinėdami, kad jis nugrimzdo jūroje per didelę audrą. Manydami, kad jis nuskendo, atidavė jai paskutinį jo atlyginimą, nors be lavono buvo sunku tuo patikėti. Vis dėlto valdžios institucijos reikalus apsunkino. Pagal įstatymus ji nebuvo našlė – turėjo laukti septynerius metus, kol situacija susitvarkys. Demetra taip pat neišliejo nė ašaros dėl dingusio tėvo. Vieną dieną ji prisipažino, kad jo nemylėjo, nes jis mušdavo jos mamą, niekada nesielgė kaip tėvas. Tačiau labai tyliai buvo prasitarusi, kad bijo jo sugrįžimo ir kartais jį sapnuoja. Madelija pašiurpo pagalvojusi, kiek daug moterų slapčia meldžia, kad jų vyrai mirtų, ir mieliau rinktųsi vienatvę ir tuščią lovą. Petras prigėrė, nežinodamas, kad jam išvykus jo žmona Jokastė laukėsi.

– Mano mama prašė, kad tau pasakyčiau, jog jai skauda.

Madelija greitai suprato: Petras čia niekuo dėtas. Jokastei prasi-
dėjo sąrėmiai, tačiau kažkas buvo ne taip. Pati būdama pribuvėja,
neprašytų kitų pagalbos, jei nenujaustų, kad yra komplikacijų.

– Ar jau seniai prasidėjo?

– Šiąnakt prabudo verkdamas.

Madelija suprato, kad Jokastei tikrai reikia jos pagalbos.

– Jis turi dvi širdis, – nuovokiai pasakė Demetra.

Palenkė galvą link jos ir įdėmiai stebėjo paskutinius gaidžio
gargaliavimus.

Madelija šluoste nuvalė nuo peilio kraują. Greitai sudėjo paukš-
čio palaikus į krepšį.

– Imk, nunešk savo mamai, sultinys jai padės.

Nė kiek nesutrikusi, mergaitė nusekė ją į trobelės vidų, tarsi še-
šėlis atkartodama Madelijos judesius. Apsimesdama jos nepaste-
binti, Madelija atidžiai rinko vaistus ir įrankius gimdymui. Tačiau
mergaitės esatis buvo per daug akivaizdi. Nors buvo maža, užėmė
daug erdvės. Madelija jautėsi stebima. Penkerių metų mergaitė
glostė lininę sidabro inicialais rankomis apsiuvinėtą staltiesę.

– Man patinka tavo namai, čia švaru ir kvepia jazminais bei
obuoliais.

Madelija, susisukusi tvarkingą kuodą ir plonas rankas pasipuo-
šusi brangakmeniais, nusišypsojo dėl tokio mergaitės įžvalgumo.

– Išalkai? – paklausė siūlydama šviežiai iškeptos duonos.

Demetra šypsodamasi ją paėmė. Madelija garsėjo savo gami-
namais *tsoureki*¹, ir ne veltui – tai buvo pati gardžiausia ir kvap-
niausia duona visoje Choroje ir tikriausiai net visoje Graikijoje.

¹ *Tsoureki* – saldi graikiška duona. (Čia ir toliau – vertėjos pastabos.)

– Kodėl jis turi dvi širdis? – kramtydama duoną, mąsliai pa-
klausė Demetra.

Madelija pašiurpo.

– Kartais taip būna.

– Kodėl?

Madelija sustingo.

– Tu man pasakyk. Kaip manai, kodėl?

Demetra įkvėpė, pagūžčiojo pečiais ir sušnibždėjo:

– Motina gamta nori mums kažką pranešti.

Madelija sutiko leisdama suprasti, kad pokalbis baigtas.

– Būtent, – pritarė uždarydama trobelės duris ir traukdama
link kaimo.

Demetra skubiai ją nusekė.

– Kaip skraidantys varnėnai? – sušuko eidama už jos.

Madelija ėmė kažką nujauti, tačiau nesustojo. Buvo ne laikas.
Jokastei grėsė pavojus ir jos reikėjo.

– Paskubėkime, – sumurmėjo.

Madelija gyveno Choros pakraštyje, netoli alyvmedžių lauko,
kuris priklausė Hozoviotisos vienuolynui. Prižiūrėjo vienuolyno
vištidę ir nedidelį sodą. Jai leido ten gyventi su sąlyga, kad geriau-
sius kiaušinius atiduos vienuoliams ir palaikys švarą koplyčioje
šalia jūros. Likusį laiką leisdavo rinkdama augalus – jų šaknis,
lapus ir stiebelius. Juos laikė keraminiuose indeliuose ant gražių
lentynų. Iš augalų darydavo tepalus, sirupus bei gėrimus, paskui
juos už gerą kainą parduodavo kaimo gyventojams.

Atidarydama namų duris, Demetra suraukė antakius. Viduje
buvo tylu ir tamsu. Prastas ženklas.

– Jokaste? – išsigandusi pašaukė Madelija.

Demetra ją surado.

– Mama! – sušuko šokdama link jos.

Ji gulėjo ant žemės savo miegamajame. Veidas buvo išbalęs, o akys drumzlinos. Ji tyliai dejavo, tačiau dar buvo galima apčiuopti pulsą. Madelija nešvaistė nė akimirkos.

– Padėk man! Atnešk švarių rankšluosčių ir užvirk vandens, – nurodė.

Leisdama jai toliau gulėti ant žemės, Madelija atlaisvino jos drabužius, po kojomis padėjo pagalvę ir riešus įtrynė alkoholiu.

Jokastė atsipeikėjo ir sugriežė dantimis, bandydama iškęsti stiprius sąrėmius.

– Šį kartą man nepavyks, Madelija.

– Žinoma, kad pavyks, – padrašino, pernelyg neįtikinédama.

Subtilaus grožio Jokastė buvo trapi. Daili moteris, siekianti savo rankomis ir su savo, kaip pribuvėjos, žiniomis viena išgyventi saloje. Madelija nerimavo, kad ji gali palūžti kaip gležnas augalo stiebelis. Per daug sunkumų, per daug nelaimių. Ji neturėjo Demetros stiprybės – mergaitė iš prigimties žiūrėjo savo likimui į akis kaip tvirtas jautis. O štai Jokastė slėpėsi už baimės šešėlio, kuris buvo užtemdęs jos akis.

Gimdymas buvo ilgas ir skausmingas. Po ilgų kančios valandų išvargusiai Jokastei pavyko pagimdyti pamėlynavusią mergaitę be pulso ir su triskart aplink kakliuką apsvijusia virkštele. Madelija skaudančia širdimi paėmė ją į rankas ir, nieko nesakydama, apžiūrėjo. Gyvybės ženklų nebuvo.

Plekšnodama per užpakaliuką ir trindama mažą kūnelį, Madelija pajuto į nugarą įsmeigtas pilkas Demetros akis.

– Gyvas? – tyliai sumurmėjo Jokastė, neišgirdusi kūdikio verksmo.

Tyla viską pasakė. Jokastė suvaitojo.

Madelija, laikydama gležną kūnelį rankose, prisiartino prie jos ir pabučiavo į kaktą norėdama paguosti.

– Apgailestauju, Jokaste. Tai mergaitė.

Demetra girdėjo mamos raudojimą ir gniaužė mažus kumščius iš bejėgiškumo. Prislėgta Madelija nukirpo virkštelę, jungusią mamą ir dukrą, ir įvyniojo mažulytį lavonėlį į rankšluostį.

– Nunešk ją į kitą kambarį, – paprašė Demetros.

Paskui patarė pamiršti apie mirusią naujagimę ir rūpintis gyva motina. Jokastė prarado per daug kraujo, reikėjo jai padėti išstumti placentą ir sustabdyti kraujavimą.

Po pusvalandžio senoji žolininkė suvirpėjo išgirdusi verksmą. Negalėjo patikėti.

Penkerių metų Demetra, rimtoji Jokastės dukra, toji, kuri viską stebėjo ir nuolat klausinėdavo, išniro priešais ją laikydama rankose putlų ir išraudusį kūdikį, kuris iš visų plaučių verkė prašydamas valgyti.

– Bet... – negalėdama patikėti sumikčiojo.

– Nori valgyti, – pareiškė Demetra.

Ji pati priglaudė kūdikį prie mamos krūtinės ir padėjo įdėti spenelį į burną. Mažylė ėmė įnirtingai žįsti. Jokastės užmerktos akys iškart prasimerkė.

– Ji vardu Kriselda, – nusišypsojo Demetra.

Jokastė neprieštaravo dėl parinkto vardo ir nenorėjo nieko žinoti apie jos keistą atgimimą. Jos reikėjo Kriseldai, naujagimei dukrai. Tai suteikė jėgų Jokastei gyventi ir atsigauti. Viltimi nušvitusiais skruostais ji priėmė magiją nepriekaištaudama, vengdama nepatogių klausimų.

Vis dėlto Madelijai to nebuvo gana. Kol Jokastė žindė išalkusį kūdikį, ji paėmė Demetrai už rankos ir nusivedė į virtuvę.

– Kaip tai padarei? – paklausė atsiklaupusi priešais ją. – Maniau, kad ji mirusi.

– Nuo kaklo nuėmiau virkštelę ir glosčiau rankomis.

Madelijos šis paaiškinimas neįtikino. Mergaitė buvo be gyvybės ženklų, be pulso, neįmanoma, kad paprastas paglostymas...

– Kur ją glostei? – neatlyžo.

Demetra, pasijutusi tardoma, pagūžčiojo pečiais.

– Kur vedė rankos? – Madelijai kilo nuojauta. – Užmerkei akis?

Demetra susigėdusi prisipažino, kad taip.

– Ar blogai padariau?

Madelija pajuto: Demetra išsigando pamaniusi, kad pasielgė ne teisingai. Tai buvo refleksas – mergaitė nežinojo, ar suaugusiesiems priimtina tai, ką ji geba daryti. Nujautė Jokastės pasipiktinimą, kitų vaikų įžeidimus, kitų motinų priekaištus... Meiliai ją apkabino.

– Pasielgei gerai, mieloji. Padarei tai, ką ir turėjai padaryti.

Pastebėjo, kaip mergaitė patenkinta atsiduso ir kaip visada įsitempęs jos kūnelis atsipalaidavo.

– Parodyk man savo rankas.

Apžiūrėjo jas taip pat įdėmiai, kaip apžiūrindavo savo renkas žoleles. Ilgais pirštais perbraukė per gyvenimo liniją delne ir

paprašė Demetros užmerkti akis ir paglostyti jai veidą. Mergaitės rankelės sustojo ant kairiojo žandikaulio, tiesiai virš krūminio danties, kurį jai jau kelias dienas skaudėjo. Dėl švelnių masažinių judesių skausmas bemat atlėjo. Madelija sušuko ir panorė suimti magiškas mergaitės rankas.

– Tu turi dovaną!

Išsigandusi Demetra jas paslėpė už nugaros, įsitikinusi, kad pasielgė negerai.

Madelijai viskas ėmė aiškėti. Ji žinojo, kad tai kažkas neįprasto, ir bandė tai paaiškinti.

– Tai dovana, talentas, kurį turi nedaug žmonių. Tavo rankos gydo ir išgelbėjo tavo sesei gyvybę. Gali padėti savo mamai atsigauti.

Demetros akyse įsižiebė nuovokumo kibirkštis.

– Ir jai nebeskaudės?

Vis dar atsiminė širdį plėšiančius jos riksmus.

– Tikrai skaudės kur kas mažiau. Pabandyk.

Drebėdama iš jaudulio, Demetra leido savo rankoms slinkti per suglebusį motinos kūną. Netardama nė žodžio, Jokastė atsidavė mergaitės neryžtingiems judesiams. Jos rankos atpažino, nustatė ir pašalino skausmą. Sustabdė kraujavimą, užgydė įplyšusius audinius, numalšino uždegimą. Jokastė negalėjo atsistebėti, bet iš baimės tylėjo.

– Ak, Demetra, turi dovaną...

– Kas tai?

– Labai ypatingas dalykas... ir labai pavojingas. Negali niekam apie tai pasakoti.

Madelija nesutiko.

– Ji išgelbėjo savo sesers ir tavo gyvybę. Nesakyk, kad tai labai pavojinga.

– Juk supranti mane, Madelija, – nuliūdo Jokastė. – Nenoriu, kad kentėtų tai, ką teko kęsti man. Jai tik penkeri.

– Būtent. Įsivaizduoji, ką ji galės padaryti suaugusi?

Jokastė atsiduso pagalvojusi apie mirtį. Jei Demetra gali uždėti rankas ir atgaivinti, baigsis visos jos problemos.

Jokastė caktelėjo liežuviumi.

– Bet apie ją kalbės, badys pirštais. Nenoriu, kad būtų dėmesio centre.

– Ją gerbs, Jokaste, visi gerbia tuos, kurie turi dovanas, ir neklausinėja, tiesiog dėkoja už gyvenimą.

Jokastė blaškėsi tarp baimės ir noro.

– Jei neišmokysime, kaip tuo naudotis, ji praras galimybę padėti ir įvaldyti šį gebėjimą, – tęsė Madelija.

– Tačiau ji bus gyva, Madelija. Man atrodo, to gana.

Madelija buvo atkakli.

– Niekas neuždavinėja klausimų stebuklo akivaizdoje. Jį priima ir tiek.

Jokastė dvejojo.

– Demetra tau gali padėti, su ja turėsi viską, ko reikia, – neatlyžo.

Jokastė stebėjo ant savo krūtinės miegančią Kriseldą, iš kurios burnytės varvėjo pienas, o veidukas buvo laimingas. Ji matė daug mirštančių kūdikių, įnirtingai kovojo dėl jų motinų gyvybių ir daugeliu atvejų turėjo pasiduoti. Madelija buvo teisi, sėkmingas gimimas neturėtų kelti jokių klausimų. O kai vaikelis miršta,

visi kaltina pribuvėją. Padedamai Demetros, jai nereikėtų bijoti mirties, piktytėvų, smerkiančių mamų, pagiežingų močiucių. Nustotų ja abejoti ir badyti pirštais. Įgytų reputaciją...

Madelija pateikė paskutinį pasiūlymą:

– Aš ja pasirūpinsiu, Jokaste, ją mokysiu. Tu tiesiog veskis ją kartu į gimdymus.

Madelija tai pasiūlė įsitikinusi, neabejodama, kad atsivers naujas kelias. Nė kiek nedvejodama, nusprendė, kad Demetra nuo šiol bus jos mokinė, jos parankinė.

Žinoma! Juk tai ir buvo ženklas...

Varnėnų skrydis, dvi širdys – Demetros išskirtinumas. Jausmingai į ją žvilgtelėjo ir atsiduso. Demetra buvo tai, ko laukė, priežastis, dėl kurios gyveno ir dėl kurios kasryt atsikeldavo patekėjus saulei. Tai supratusi, nusišypsojo. Ir kaip ji iki šiol nepastebėjo to, kas buvo tiesiai jai prieš nosį. Demetra saugojo Omarių viltį, o galbūt ir išrinktosios sėklą. Demetra užpildys tuštumą ir įprasmins jos dienas.

Iškilingai uždėjo rankas jai ant galvytės.

– Demetra, esi stipri ir jaučiu, kad... privalau tave išmokyti daug dalykų. Būsiu tavo mokytoja.

Demetra atsidėjo ypatingu blizgesiu akyse. Labiausiai gyvenime ji troško mokyti.

Jokastė pagarbiai žvelgė į savo vyresniąją dukterį. Demetra kėlė pagarbą – niekada nepriminė mergaitės.

– Tu sprendi, Demetra. Tai tavo dovana.

Demetra išdidžiai išpūtė krūtinę ir tvirtai sutiko.

